

НАПРЯМ 2. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКАМИ СТАТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

ПРОБЛЕМА НАСИЛЬСТВА ЩОДО ЖІНОК В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Боровик А. В.

*кандидат економічних наук, доцент,
проректор з наукової роботи*

*Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янука
м. Рівне, Україна*

11.05.2011 була підписана та ратифікована 2022 року Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (CETS № 210, Стамбульська конвенція) [1]. Цілями прийняття вказаного міжнародного документу стали:

а) захист жінок від усіх форм насильства й недопущення, кримінальне переслідування та ліквідація насильства стосовно жінок і домашнього насильства;

б) сприяння ліквідації всіх форм дискримінації стосовно жінок та заохочення дійсної рівності між жінками та чоловіками, у тому числі шляхом надання жінкам самостійності;

в) розробка всеосяжних рамок, політики та заходів для захисту всіх жертв насильства стосовно жінок і домашнього насильства та надання їм допомоги;

г) заохочення міжнародного співробітництва з метою ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства;

д) забезпечення підтримки та надання допомоги організаціям та правоохоронним органам в ефективному співробітництві для прийняття комплексного підходу до ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства [1].

З початком збройної агресії росії в Україні ми можемо спостерігати численні факти насильства щодо жінок содатами загарбниками. Згвалтування є частиною «воєнної стратегії» РФ, про це агентству АФР

заявила спеціальна представниця генсека ООН з питань сексуального насильства у конфліктах Праміла Паттен [4].

За її словами, у росіян це «навмисна тактика з дегуманізації жертв». На запитання журналіста, чи використовується зґвалтування як інструмент зброї під час війни в Україні, вона відповіла: «Там є усі ознаки цього», «Коли жінок утримують цілими днями і гвалтують, коли починають гвалтувати маленьких хлопчиків і чоловіків, коли ти бачиш кастрування, коли чуєш, як жінки свідчать про російських солдатів, які мають із собою віагру, це явно воєнна стратегія», «І коли жертви розповідають, що говорили російські військові під час зґвалтування, це явно навмисна тактика дегуманізації жертви».

За словами Паттен, «вік жертв сексуального насильства складає від 4 до 82 років» [4].

Країна, яка гвалтує, продовжує займати місце постійного члена Ради Безпеки ООН. Виглядає, як наруга над усією Організацією Об'єднаних Націй [4].

Аналітикиня Chatham House Катерина Бусол зазначає, що свідчення про сексуальне насилля почали з'являтися практично відразу після повномасштабного вторгнення росії і їх стає все більше [2].

«Те, що ми чуємо від тих, хто знає потерпілих, – жахливо. Вони розповідають про групові зґвалтування, зґвалтування на очах у дітей, сексуальне насильство, яке слідує за вбивствами членів родини», – зазначає Бусол. За її словами, більшість свідчень стосується міст сходу та півдня України, окупованих російськими військами [2].

Першим детальним описом сексуального насильства став випадок, про який заявила 22 березня генпрокурорка Ірина Венедиктова: військово-службовцю РФ винесли підозру за зґвалтування жінки на Київщині [2].

Потерпіла дала інтерв'ю журналістці британського The Times. 33-річна Наталія (імена змінено) жила з чоловіком і чотирирічним сином у приватному будинку біля села Шевченкове Броварського району.

8 березня в село зайшли російські військові, а наступного дня прийшли до будинку та вбили собаку. Після цього вбили чоловіка Наталії. «Я застрелив твого чоловіка, тому що він нацист», – заявив один із російських солдатів. Командира, який був з ним, звали Михайло Романов [3].

Солдат приставив пістолета до голови Наталії. Та крикнула сину, щоб він залишався в котельні, де вони ховалися від обстрілів. Потім обидва по черзі зґвалтували жінку, тримаючи пістолет біля голови. Дитина в цей час плакала у сховку. Військові двічі поверталися, щоразу дужче п'яні, й знову гвалтували жінку [3].

Коли росіяни заснули, Наталія забрала дитину та втекла через поле, спершу до Броварів, потім виїхала в Тернопільську область.

Депутатка Верховної Ради Марія Мезенцева стверджує, що є «значно більше постраждалих». Їхні історії стануть відомі, коли жінки будуть готові говорити [3].

Ратифікація Стамбульської конвенції дозволила експертам Ради Європи контролювати, як Україна виконує взяті на себе зобов'язання, також Україна тепер має право вимагати посилення відповідальності для кривдників українських громадян за кордоном.

Література:

1. Фішер Г. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція). Довідник для членів парламенту : навч. посіб. Страсбург, 2013. С. 21.
2. URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2022/03/31/istorij-pro-zgvaltuvannya-ukrayi-pok-rosiyanamy-staye-vse-bilshe-zahidni-zmi/> (дата звернення 09.10.2022).
3. URL: https://zaxid.net/nevimovna_navmisna_zhorstokist_n1540150 (дата звернення 09.10.2022).
4. URL: <https://t.me/vnsnua/30517> (дата звернення 09.10.2022).

ГЕНДЕРНО-ОБУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ

Палій Н. О.

*аспірантка відділу теорії держави і права
Інституту держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Вивчення питання гендерно-обумовленого насильства особливо актуальне в умовах воєнного вторгнення на територію України, саме тому потребує додаткових досліджень та уваги як науковців так і законодавців. Збройні конфлікти, стихійні лиха та надзвичайні гуманітарні ситуації можуть значно послабити здатність суспільства захищати жінок і дівчат загалом та особливо від гендерно-обумовленого насильства.

Цей вид насильства особливо часто піддається замовчуванню зі сторони жертви. Насильство по відношенню до жінок часто підриває